

31995D0308

L 186/42

ÚŘEDNÍ VĚSTNÍK EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ

5.8.1995

ROZHODNUTÍ RADY
ze dne 24. července 1995
o uzavření Úmluvy o ochraně a využívání vodních toků přesahujících hranice státu a mezinárodních jezer
jménem Společenství

(95/308/ES)

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o založení Evropského společenství, a zejména na čl. 130s odst. 1 ve spojení s čl. 228 odst. 3 větou první a čl. 228 odst. 3 třetím pododstavcem,

s ohledem na návrh Komise ⁽¹⁾,

s ohledem na stanovisko Evropského parlamentu ⁽²⁾,

s ohledem na stanovisko Hospodářského a sociálního výboru ⁽³⁾,

vzhledem k tomu, že Komise se jménem Společenství zúčastnila jednání *ad hoc* pracovní skupiny pro přípravu Úmluvy o ochraně a využívání vodních toků přesahujících hranice státu a mezinárodních jezer;

vzhledem k tomu, že úmluva byla jménem Společenství podepsána v Helsinkách dne 18. března 1992;

vzhledem k tomu, že hlavním účelem této úmluvy je především stanovení rámce pro dvoustrannou a mnohostrannou spolupráci za účelem prevence a kontroly znečišťování toků přesahujících hranice státu a za účelem zajištění rozumného využívání vodních zdrojů v členských státech Evropské hospodářské komise Organizace spojených národů;

vzhledem k tomu, že Společenství již přijalo opatření v oblasti působnosti úmluvy; že povinností Společenství je vstupovat do mezinárodních závazků v těchto záležitostech;

vzhledem k tomu, že politika Společenství v oblasti životního prostředí přispívá k zachování, ochraně a zlepšování kvality životního prostředí, k ochraně lidského zdraví a k obezřetnému a rozumnému využívání přírodních zdrojů s ohledem na udržitelný rozvoj;

vzhledem k tomu, že politika Společenství v oblasti životního prostředí jako celek usiluje o posílení mezinárodní spolupráce k dosažení vysoké úrovně ochrany; že tato politika spočívá na zásadě předběžné opatrnosti, zásadě přijímání preventivních opatření a přednostního odstraňování škod na životním prostředí u zdroje a na zásadě „znečišťovatel platí“;

vzhledem k tomu, že Společenství a členské státy spolupracují v rámci svých pravomocí se třetími zeměmi a s příslušnými mezinárodními organizacemi;

vzhledem k tomu, že uzavření úmluvy ze strany Společenství přispěje k uskutečnění cílů stanovených v článku 130r Smlouvy,

ROZHODLA TAKTO:

Článek 1

Úmluva o ochraně a využívání vodních toků přesahujících hranice státu a mezinárodních jezer se schvaluje jménem Evropského společenství.

Znění úmluvy je připojeno v příloze I.

⁽¹⁾ Úř. věst. C 212, 5.8.1993, s. 60.

⁽²⁾ Úř. věst. C 128, 9.5.1994.

⁽³⁾ Úř. věst. C 34, 2.2.1994, s. 1.

Článek 2

Předseda Rady je oprávněn určit osobu nebo osoby zmocněné k uložení schvalovacích listin u Generálního sekretariátu Organizace spojených národů ve smyslu článku 25 úmluvy.

Tato osoba nebo osoby současně uloží prohlášení o rozsahu působnosti připojené v příloze II.

V Bruselu dne 24. července 1995.

Za Radu

předseda

P. SOLBES MIRA

PŘÍLOHA I

ÚMLUVA

o ochraně a využívání vodních toků přesahujících hranice států a mezinárodních jezer**v Helsinkách dne 17. března 1992**

Organizace spojených národů

1992

Úmluva o ochraně a využívání vodních toků přesahujících hranice států a mezinárodních jezer**PREAMBULE**

SMLUVNÍ STRANY TÉTO ÚMLUVY,

MAJÍCE NA PAMĚTI, že ochrana a využívání vodních toků přesahujících hranice států a mezinárodních jezer představují závažné a naléhavé úkoly, jejichž účinné dosažení lze zajistit jen zvýšenou spoluprací,

ZNEPOKOJENY existencí a hrozbami krátkodobých či dlouhodobých nepříznivých účinků změn stavu vodních toků přesahujících hranice států a mezinárodních jezer na životní prostředí, hospodářství a blahobyt členských států Evropské hospodářské komise (EHK),

ZDŮRAŽŇUJÍCE potřebu zesílených vnitrostátních a mezinárodních opatření k prevenci, kontrole a omezování uvolňování nebezpečných látek do vodního prostředí a snižování eutrofizace a acidifikace, jakož i znečišťování mořského prostředí, zejména přímořských oblastí ze zdrojů z vnitrozemí,

OCEŇUJÍCE úsilí podniknuté ze strany vlád EHK k posílení spolupráce na dvoustranné i mnohostranné úrovni za účelem prevence, kontroly a omezování znečišťování přesahujícího hranice států, udržitelného hospodaření s vodou, zachování vodních zdrojů a ochrany životního prostředí,

PŘIPOMÍNÁJÍCE příslušná opatření a zásady prohlášení stockholmské konference o životním prostředí člověka, závěrečného aktu Konference o bezpečnosti a spolupráci v Evropě (KBSE), závěrečných dokumentů madridské a vídeňské schůzky zástupců zúčastněných států KBSE a regionální strategii na ochranu životního prostředí a rozumné využívání přírodních zdrojů v členských zemích EHK, které se týkají období do roku 2000 a po tomto roce,

VĚDOMY SI úlohy Evropské hospodářské komise Organizace spojených národů při podporování mezinárodní spolupráce za účelem prevence, kontroly a omezování a znečišťování vod přesahujících hranice států a udržitelné využívání těchto vod, a v tomto ohledu připomínající prohlášení EHK o politice prevence a kontroly znečišťování vod, včetně znečišťování přesahujícího hranice států, a prohlášení EHK o politice racionálního využívání vod, zásady EHK ohledně spolupráce v oblasti vod přesahujících hranice států, chartu EHK o hospodaření s podzemní vodou a kodex postupu při havarijním znečištění přeshraničních vnitrozemských vod,

ODVOLÁVÁJÍCE SE na rozhodnutí I (42) a I (44) přijatá Evropskou hospodářskou komisí na 42. a 44. zasedání a na výsledek schůzky KBSE o ochraně životního prostředí (Sofie, Bulharsko, 16. října – 3. listopadu 1989),

ZDŮRAŽŇUJÍCE skutečnost, že spolupráce mezi členskými zeměmi s ohledem na ochranu a využívání vod přesahujících hranice států se uskuteční v prvé řadě vypracováním dohod mezi zeměmi sousedícími s týmiž vodami, zejména tam, kde dosud takové dohody nebyly uzavřeny,

SE DOHODLY TAKTO:

Článek 1

Definice

Pro účely této úmluvy se:

1. „vodami přesahujícími hranice státu (přeshraničními vodami)“ rozumějí jakékoli povrchové nebo podzemní vody, které vyznačují hranici, přetínají ji nebo se nacházejí na hranicích mezi dvěma nebo více státy; jestliže se vody přesahující hranici státu vlévají přímo do moře, končí na přímce protínající jejich ústí mezi body na čáře nejnižšího stavu vody na jejich březích;
2. „vlivem přesahujícím hranice (přeshraničním vlivem)“ rozumí jakýkoli významný nepříznivý účinek na životní prostředí vyplývající ze změny stavu přeshraničních vod způsobené lidskou činností, přičemž fyzický původ tohoto vlivu se nachází zcela nebo zčásti na výsoštném území státu některé smluvní strany. Tyto účinky na životní prostředí zahrnují též účinky na zdraví a bezpečnost člověka, na rostliny, živočichy, půdu, ovzduší,

vodu, podnebí, krajinu a historické památky nebo jiné fyzické struktury nebo vzájemné působení mezi těmito činiteli; rovněž zahrnují vlivy na kulturní dědictví nebo hospodářské a sociální podmínky vyvolané změnami těchto činitelů;

3. „smluvní stranou“ rozumí smluvní strana této úmluvy, pokud není v textu uvedeno jinak;
4. „sousedícími stranami“ rozumějí strany, které hraničí s týmiž přeshraničními vodami;
5. „společným orgánem“ rozumí jakákoli dvoustranná nebo mnohostranná komise či jiné vhodné institucionální uspořádání pro spolupráci mezi sousedícími stranami;
6. „nebezpečnými látkami“ rozumějí látky, které jsou toxické, karcinogenní, mutagenní, teratogenní nebo mají schopnost bioakumulace, zejména jsou-li perzistentní;
7. „nejlepší dostupnou technologií“ rozumí definice obsažená v příloze I této úmluvy.

ČÁST I

USTANOVENÍ TÝKAJÍCÍ SE VŠECH SMLUVNÍCH STRAN

Článek 2

Obecná ustanovení

1. Smluvní strany přijmou veškerá vhodná opatření k prevenci, kontrole a omezování přeshraničního vlivu.
2. Smluvní strany přijmou zejména veškerá vhodná opatření za účelem:
  - a) prevence, kontroly a omezování znečišťování vod, které má nebo může mít vliv přesahující hranice státu;
  - b) zajištění, aby vody přesahující hranice státu byly využívány s cílem ekologického a racionálního hospodaření s vodou, zachování vodních zdrojů a ochranu životního prostředí;
  - c) zajištění, aby vody přesahující hranice státu byly využívány rozumným a vyváženým způsobem, zejména s ohledem na jejich přeshraniční charakter, v případě činností, které mají nebo by mohly mít vliv přesahující hranice státu;
  - d) zajištění zachování a popřípadě obnovení ekosystémů.
3. Opatření k prevenci, kontrole a omezování znečišťování vody budou přijímána pokud možno u zdroje znečištění.

4. Tato opatření nesmějí přímo ani nepřímo vyvolat přenos znečištění do jiných složek životního prostředí.
5. Při přijímání opatření uvedených v odstavcích 1 a 2 tohoto článku budou smluvní strany vedeny následujícími zásadami:
  - a) zásadou předběžné opatrnosti, v jejímž důsledku se nesmějí odkládat opatření, kterými se lze vyvarovat možného přeshraničního vlivu způsobeného únikem nebezpečných látek z důvodu, že vědecký výzkum plně neprokázal příčinnou souvislost mezi těmito látkami na straně jedné a možným přeshraničním vlivem na straně druhé;
  - b) zásadou „znečišťovatel platí“, na jejímž základě ponese náklady na opatření k prevenci, kontrole a omezování znečištění původce znečištění;
  - c) hospodaření s vodními zdroji je třeba provádět tak, aby byly uspokojovány potřeby současné generace, aniž by tím byla odňata schopnost budoucích generací uspokojovat vlastní potřeby.
6. Sousedící strany budou spolupracovat na základě rovnosti a vzájemnosti, zejména formou dvoustranných a mnohostranných dohod, s cílem vypracovat harmonizované politiky, programy a strategii pro příslušné oblasti povodí nebo jejich části zaměřené na prevenci, kontrolu a omezování přeshraničního vlivu, jakož i na ochranu prostředí vod přesahujících hranice státu nebo prostředí ovlivněné těmito vodami, včetně mořského prostředí.

7. Používání této úmluvy nesmí vést ke zhoršení podmínek životního prostředí ani ke zvýšení přeshraničního vlivu.

8. Ustanovení této úmluvy neovlivní právo smluvních stran samostatně ani společně přijímat a provádět opatření přísnější než opatření stanovená v této úmluvě.

Článek 3

Prevence, kontrola a omezování

1. Za účelem prevence, kontroly a omezování přeshraničního vlivu smluvní strany vypracují, přijmou, provádějí a pokud možno uvedou v soulad příslušná právní, správní, hospodářská, finanční a technická opatření, aby mimo jiné zajistily, že:

- a) prevence, kontrola a omezování emisí znečišťujících látek se provádí u zdroje znečištění mimo jiné používáním nízkoodpadové a bezodpadové technologie;
- b) přeshraniční vody jsou chráněny proti znečištění z bodových zdrojů předchozími povoleními pro vypouštění odpadních vod, která udělují příslušné vnitrostátní orgány, a povolené vypouštění je monitorováno a kontrolováno;
- c) mezní hodnoty pro vypouštění odpadních vod uvedené v povoleních jsou založeny na nejlepší dostupné technologii pro vypouštění nebezpečných látek,
- d) pokud to vyžaduje jakost vody v příslušném recipientu nebo příslušný ekosystém, uplatní se přísnější požadavky vedoucí v jednotlivých případech až k zákazu;
- e) městské odpadní vody podléhají v případě potřeby alespoň postupnému biologickému čištění nebo rovnocennému postupu;
- f) přijímají se vhodná opatření, jako např. používání nejlepší dostupné technologie za účelem snížení přísunu živin z průmyslových a městských zdrojů;
- g) vypracovávají a provádějí se vhodná opatření a nejlepší dostupná praxe v oblasti životního prostředí za účelem omezení přísunu živin a nebezpečných látek z rozptýlených zdrojů, zejména tam, kde hlavní zdroje pocházejí ze zemědělství (směrnice pro vývoj nejlepší dostupné praxe v životním prostředí jsou uvedeny v příloze II této úmluvy);
- h) používá se posouzení vlivu na životní prostředí (EIA) a další způsoby posuzování;
- i) je podporováno udržitelné hospodaření s vodními zdroji, včetně uplatnění ekosystémového přístupu;
- j) jsou vypracovány plány pro případ mimořádné události;
- k) budou přijata další dodatečná zvláštní opatření k prevenci znečišťování podzemních vod;
- l) riziko havarijního znečištění bude sníženo na minimum.

2. K tomuto účelu stanoví každá ze smluvních stran emisní limity pro vypouštění z bodových zdrojů do povrchových vod na základě nejlepší dostupné technologie, které jsou zvláště použitelné na jednotlivá průmyslová odvětví nebo výroby, z nichž znečišťující látky pocházejí. Vhodná opatření uvedená v odstavci 1 tohoto článku za účelem prevence, kontroly a omezování vnášení nebezpečných látek z bodových a rozptýlených zdrojů do vod mohou zahrnovat mimo jiné úplný nebo částečný zákaz výroby nebo používání těchto látek. Je třeba přihlídnout ke stávajícím seznamům těchto průmyslových odvětví nebo výroby a nebezpečných látek uvedených v mezinárodních úmluvách nebo směrnicích, které se použijí v oblasti působnosti této úmluvy.

3. Kromě toho každá smluvní strana stanoví, kde je to vhodné, jakostní cíle pro vodu a přijme kritéria jakosti vody pro účely prevence, kontroly a omezování přeshraničního vlivu. Obecné směrnice pro vypracování takových cílů a kritérií jsou uvedeny v příloze III této úmluvy. Smluvní strany podle potřeby usilují o aktualizaci uvedené přílohy.

Článek 4

Monitorování

Strany vypracují programy monitorování stavu vod přesahujících hranice státu.

Článek 5

Výzkum a vývoj

Smluvní strany spolupracují na provádění výzkumu a vývoje účinných metod prevence, kontroly a omezování přeshraničního vlivu. Za tímto účelem, s ohledem na výzkumnou činnost probíhající na odborných mezinárodních fórech, usilují smluvní strany o zavádění nebo posílení konkrétních výzkumných programů na dvoustranném a/nebo mnohostranném základě, které jsou zaměřeny mimo jiné na:

- a) metody určování toxicity nebezpečných látek a škodlivosti znečišťujících látek;
- b) prohloubení znalostí o výskytu, distribuci a účincích těchto znečišťujících látek a s nimi spojených procesů na životní prostředí;
- c) vývoj a používání technologií, výrobních postupů a chování spotřebitele ohleduplných k životnímu prostředí;
- d) postupné odstraňování a/nebo nahrazování látek, které by mohly mít vliv přesahující hranice státu;

e) metody zneškodňování nebezpečných látek ohleduplně k životnímu prostředí;

Článek 7

f) zvláštní metody zlepšování stavu vod přesahujících hranice státu;

Odpovědnost a ručení

g) vývoj vodohospodářských děl a technologií regulace vody;

Smluvní strany podporují patřičné mezinárodní úsilí o vypracování pravidel, kritérií a postupů v oblasti odpovědnosti a ručení.

h) materiální a finanční posouzení škod způsobených vlivy přesahujícími hranice státu.

Výsledky těchto výzkumných programů si budou smluvní strany vyměňovat v souladu s článkem 6 této úmluvy.

Článek 8

Ochrana informací

Článek 6

Výměna informací

Smluvní strany co nejdříve zabezpečí co nejširší výměnu informací o otázkách, které jsou předmětem ustanovení této úmluvy.

Ustanoveními této úmluvy nejsou dotčena práva nebo závazky smluvních stran vyplývající z jejich vnitrostátních právních systémů a účinných nadnárodních předpisů na ochranu informací ve vztahu k průmyslovému a obchodnímu tajemství, včetně duševního vlastnictví nebo národní bezpečnosti.

ČÁST II

USTANOVENÍ TÝKAJÍCÍ SE SOUSEDÍCÍCH STRAN

Článek 9

Dvoustranná a mnohostranná spolupráce

1. Sousedící strany uzavřou na základě rovnosti a vzájemnosti dvoustranné nebo mnohostranné dohody či jiná ujednání, pokud dosud neexistují, popřípadě přizpůsobí stávající dohody a ujednání tak, aby byly vyloučeny rozpory v základních zásadách této úmluvy za účelem stanovení jejich vzájemných vztahů a chování s ohledem na prevenci, kontrolu a omezování vlivu přesahujícího hranice státu. Sousedící strany určí oblasti povodí a nebo jeho části, v nichž se spolupráce bude uskutečňovat. Tyto dohody nebo ujednání obsahují příslušné otázky zahrnuté v této úmluvě, případně další oblasti, v nichž sousedící strany považují za nutné spolupracovat.

2. Dohody nebo ujednání uvedené v odstavci 1 tohoto článku budou základem ke zřízení společných orgánů. Aniž jsou dotčeny příslušné stávající dohody a příslušná ujednání, úkolem těchto společných orgánů je mimo jiné:

a) shromažďovat, sestavovat a vyhodnocovat údaje za účelem identifikace zdrojů znečištění, které by mohly mít přeshraniční vliv;

b) vypracovat společné programy monitorování jakosti a množství vod;

c) vytvořit seznamy zdrojů znečištění uvedené v odst. 2 písm. a) tohoto článku a zabezpečit výměnu informací o nich;

d) vypracovat emisní limity pro vypouštění odpadních vod a vyhodnocovat účinnost programů kontroly znečištění;

e) stanovit společné jakostní cíle a kritéria jakosti vod s ohledem na ustanovení čl. 3 odst. 3 této úmluvy a navrhnout příslušná opatření na udržení a případně na zlepšení stávající jakosti vod;

f) vypracovat předem dohodnuté programy činnosti na omezování zatížení znečištěním jak z bodových zdrojů (např. městských a průmyslových), tak z rozptýlených zdrojů (zejména ze zemědělství);

g) zavádět varovné a poplašné postupy;

h) sloužit jako fórum pro výměnu informací o stávajícím a plánovaném využívání vod a příslušných zařízení k užívání vod, které by mohly mít přeshraniční vliv;

i) podporovat spolupráci a výměnu informací o nejlepších dostupných technologiích v souladu s ustanoveními článku 13 této úmluvy, a rovněž podněcovat spolupráci na vědeckých výzkumných programech;

j) účastnit se procesu posuzování vlivů na životní prostředí s ohledem na přeshraniční vody v souladu s vhodnými mezinárodními předpisy.

3. V případech, kdy je pobřežní stát, který je smluvní stranou této úmluvy, bezprostředně a významně zasažen přeshraničním vlivem, mohou sousedící strany ve vzájemné dohodě tento pobřežní stát přizvat, aby se přiměřeným způsobem zúčastnil činností mnohostranných společných orgánů zřízených smluvními stranami sousedícími s takovými přeshraničními vodami.

4. Společné orgány v souladu s touto úmluvou vyzvou společné orgány zřízené pobřežními státy na ochranu mořského prostředí bezprostředně zasaženého přeshraničním vlivem ke spolupráci, aby uvedly svou práci v soulad za účelem prevence, kontroly a omezování přeshraničního vlivu.

5. Existují-li v téže oblasti povodí dva nebo více společných orgánů, budou usilovat o koordinaci své činnosti tak, aby posílily prevenci, kontrolu a omezování přeshraničního vlivu v dotyčném povodí.

Článek 10

Konzultace

Konzultace mezi sousedícími stranami se uskuteční na základě vzájemnosti, zásady dobré vůle a dobrých sousedských vztahů na žádost kterékoli ze sousedících stran. Tyto konzultace budou zaměřeny na spolupráci s ohledem na otázky zahrnuté v ustanoveních této úmluvy. Veškeré tyto konzultace se budou provádět prostřednictvím společného orgánu zřízeného podle článku 9 této úmluvy, pokud takový orgán existuje.

Článek 11

Společné monitorování a posouzení

1. V rámci všeobecné spolupráce podle článku 9 této úmluvy nebo zvláštních dohod sousedící strany vypracují a budou provádět společné programy monitorování stavu vod přesahujících hranice státu, včetně povodní a posuvů ledu, jakož i jejich přeshraničního vlivu.

2. Sousedící strany se dohodnou na ukazatelích znečišťování a znečišťujících látek, jejichž vypouštění a koncentrace ve vodách přesahujících hranice státu budou pravidelně monitorovány.

3. Sousedící strany provádějí v pravidelných intervalech společná nebo koordinovaná posouzení stavu vod přesahujících hranice státu a účinnosti opatření přijatých za účelem prevence, kontroly a omezování přeshraničního vlivu. Výsledky těchto posouzení budou zpřístupněny veřejnosti podle ustanovení uvedených v článku 16 této úmluvy.

4. Pro tyto účely uvedou sousedící strany v soulad pravidla pro vytváření a provádění monitorovacích programů, systémů měření, přístrojů, analytických metod, metod zpracování dat a postupů hodnocení a metod registrace vypouštěných znečišťujících látek.

Článek 12

Společný výzkum a vývoj

V rámci všeobecné spolupráce uvedené v článku 9 této úmluvy nebo příslušných dohod provádějí sousedící strany konkrétní, výzkumnou a vývojovou činnost na podporu dosažení a udržování jakostních cílů a kritérií jakosti vody, na jejichž stanovení a přijetí se dohodly.

Článek 13

Výměna informací mezi sousedícími stranami

1. Sousedící strany si přiměřeným způsobem vyměňují v rámci příslušných dohod nebo jiných ujednání podle článku 9 této úmluvy v dostupné míře údaje vztahující se mimo jiné na:

- a) ekologický stav vod přesahujících hranice státu;
- b) zkušenosti získané při používání a provozování nejlepší dostupné technologie a z výsledků výzkumu a vývoje;
- c) údaje o emisích a monitorování;
- d) opatření přijatá a plánovaná za účelem prevence, kontroly a omezování přeshraničního vlivu;
- e) povolení nebo předpisy pro vypouštění odpadních vod vydaná příslušnými orgány nebo příslušným subjektem.

2. Za účelem dosažení souladu emisních limitů provádějí sousedící strany výměnu informací o svých vnitrostátních předpisech.

3. Jestliže sousedící stranu požádá jiná sousedící strana o poskytnutí údajů nebo informací, které nejsou k dispozici, usiluje první jmenovaná strana o vyhovění žádosti, přitom si však může stanovit podmínku, aby žadající strana nesla přiměřenou část nákladů na shromáždění, případně na zpracování takových údajů nebo informací.

4. Pro účely provádění této úmluvy usnadní sousedící strany výměnu nejlepší dostupné technologie, zejména podporou: obchodní výměny dostupné technologie, přímých průmyslových vztahů a spolupráce, včetně společných podniků, výměnou informací a zkušeností, technickou pomocí. Sousedící strany mimoto uspořádají společné vzdělávací programy, odborně zaměřené semináře a setkání.

Článek 14

Varovné a poplašné systémy

Sousedící strany se neprodleně vzájemně informují o jakékoli kritické situaci, která může mít vliv přesahující hranice státu. Sousedící strany podle potřeby vytvářejí a provozují společné ohlašovací, varovné a poplachové systémy s cílem získávat a předávat informace. Tyto systémy pracují na základě přenosu sluchitelných údajů a procesu zpracování údajů a zařízení, na kterých se sousedící strany dohodnou. Sousedící strany se vzájemně informují o příslušných orgánech nebo kontaktních místech určených k tomuto účelu.

Článek 15

Vzájemná pomoc

1. Nastane-li kritická situace, poskytnou si sousedící strany na požádání vzájemnou pomoc v souladu s postupy podle odstavce 2 tohoto článku.

2. Sousedící strany stanoví a dohodnou postupy vzájemné pomoci s ohledem mimo jiné na tyto otázky:

- a) řízení, kontrola, koordinace pomoci a dohledu nad jejím prováděním;
- b) místní zařízení a služby poskytnuté stranou požadující pomoc, včetně případného usnadnění formalit pro překročení státních hranic;
- c) ujednání za účelem zbavení odpovědnosti smluvní strany, která poskytuje pomoc, a/nebo jejího personálu za škodu, včetně vyrovnání a náhrady škody, jakož i případné ujednání o průjezdu výsostným územím třetích smluvních stran;
- d) způsoby náhrady za poskytnutou pomoc.

Článek 16

Informování veřejnosti

1. Sousedící strany zajistí, aby informace o stavu vod přesahujících hranice státu, o přijatých nebo plánovaných opatřeních za účelem prevence, kontroly a omezení přeshraničního vlivu a o účinnosti těchto opatření byly zpřístupněny veřejnosti. K tomuto účelu sousedící strany zajistí, aby byly zpřístupněny veřejnosti tyto informace:

- a) jakostní cíle pro vody;
  - b) udělená povolení a podmínky, které mají být dodrženy;
  - c) výsledky odběrů vzorků vody a odpadních vod prováděné za účelem monitorování a posouzení, jakož i výsledky kontroly dodržování jakostních cílů pro vody nebo podmínek povolení.
2. Sousedící strany zajistí, aby tyto informace byly k dispozici veřejnosti k nahlédnutí bezúplatně v kteroukoli přiměřenou dobu a poskytnou veřejnosti za přiměřený poplatek odpovídající zařízení k získávání kopií těchto informací od sousedících stran.

ČÁST III

INSTITUCIONÁLNÍ PŘEDPISY A ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

Článek 17

Zasedání smluvních stran

1. První zasedání smluvních stran bude svoláno nejpozději do jednoho roku od vstupu této úmluvy v platnost. Poté se konají řádná zasedání každé tři roky nebo v kratších intervalech podle jednacího řádu. Smluvní strany uspořádají mimořádné zasedání, pokud se na něm dohodnou v průběhu řádného zasedání nebo pokud o něj písemně požádá kterákoli ze smluvních stran za předpokladu, že tato žádost bude podpořena do šesti měsíců od oznámení všem smluvním stranám alespoň třetinou smluvních stran.

2. Na svých zasedáních strany průběžně přezkoumají provádění této úmluvy a za tímto účelem:

- a) přezkoumají postupy a metodologické přístupy na ochranu a využívání vod přesahujících hranice státu s ohledem na další zdokonalování ochrany a využívání těchto vod;
- b) vyměňují si informace o získaných zkušenostech při uzavírání a provádění dvoustranných a mnohostranných dohod nebo jiných ujednání týkajících se ochrany a užívání vod přesahujících hranice státu, s nimiž jedna nebo více smluvních stran sousedí;

- c) využívají, je-li to vhodné, služeb příslušných orgánů EHK, jakož i dalších příslušných mezinárodních orgánů a specializovaných výborů ve všech otázkách souvisejících s dosažením cílů této úmluvy;
- d) na svém prvním zasedání posoudí a na základě konsenzu jednacím řád pro svá zasedání;
- e) posuzují a přijímají návrhy na změny této úmluvy;
- f) posoudí a přijmou dodatečná opatření, která se ukážou být nezbytná k dosažení cílů této úmluvy.

Článek 18

Hlasovací právo

1. S výjimkou ustanovení odstavce 2 tohoto článku má každá strana této úmluvy jeden hlas.

2. Regionální organizace hospodářské integrace uplatní v záležitostech své působnosti hlasovací právo počtem hlasů odpovídajícím počtu jejich členských států, jež jsou smluvními stranami této úmluvy. Tyto organizace neuplatní své hlasovací právo, jestliže svá hlasovací práva uplatní jejich členské státy, a naopak.

Článek 19

Sekretariát

Výkonný tajemník Evropské hospodářské komise (EHK) vykonává tyto funkce tajemníka:

- a) svolávání a příprava zasedání smluvních stran;
- b) předávání zpráv a dalších informací získaných na základě této úmluvy smluvním stranám;
- c) výkon dalších funkcí určených smluvními stranami.

Článek 20

Přílohy

Přílohy tvoří nedílnou součást této úmluvy.

Článek 21

Změny úmluvy

1. Každá smluvní strana může navrhnout změny této úmluvy.
2. Návrhy na změny této úmluvy se posuzují na zasedání smluvních stran.

3. Znění každé navrhované změny této úmluvy bude předloženo písemně výkonnému tajemníkovi Evropské hospodářské komise, který jej sdělí všem stranám nejpozději devadesát dní před zasedáním, na němž se navrhuje jeho přijetí.

4. Změna této úmluvy bude přijata na základě konsenzu zástupců smluvních stran této úmluvy přítomných na zasedání smluvních stran a vstoupí v platnost pro ty smluvní strany úmluvy, které ji přijaly, devadesátým dnem následujícím po dni, kdy dvě třetiny těchto smluvních stran uložily své listiny o přijetí změny u depositáře. Pro všechny ostatní smluvní strany vstoupí změna v platnost devadesátým dnem po dni, kdy tato strana uložila svou listinu o přijetí změny.

Článek 22

Urovnávání sporů

1. Vznikne-li mezi dvěma nebo více smluvními stranami spor o výklad nebo uplatňování této úmluvy, smluvní strany usilují o nalezení řešení vyjednáváním nebo jinými prostředky k urovnávání sporů, které budou pro strany sporu přijatelné.

2. Při podpisu, ratifikaci, přijímání, schvalování této úmluvy nebo při přistoupení k této úmluvě nebo kdykoli poté může smluvní strana předložit písemné prohlášení depositáři, že ve věci sporu, nevyřešeného podle odstavce 1 tohoto článku, uznává jeden nebo oba z následujících prostředků urovnávání sporů za závazný ve vztahu k některé z ostatních smluvních stran, která přijme stejný závazek:

- a) předložení sporu Mezinárodnímu soudnímu dvoru;
- b) rozhodčí řízení podle postupu uvedeného v příloze IV.

3. Jestliže strany sporu uznaly oba prostředky urovnávání sporů uvedené v odstavci 2 tohoto článku, může být spor předložen pouze Mezinárodnímu soudnímu dvoru, pokud se strany nedohodnou jinak.

Článek 23

Podpis

Tato úmluva je otevřena k podpisu v Helsinkách od 17. do 18. března 1992 včetně a poté na ústředí Organizace spojených národů v New Yorku do 18. září 1992 pro členské státy Evropské hospodářské komise, stejně tak jako pro státy, které mají poradní status podle odstavce 8 usnesení Hospodářského a sociálního výboru 36 (IV) ze dne 28. března 1947, a pro regionální organizace hospodářské integrace vytvořené svrchovanými členskými státy Evropské hospodářské komise, na které jejich členské státy přenesly pravomoci s ohledem na záležitosti upravené touto úmluvou, včetně pravomocí uzavírat smlouvy o těchto záležitostech.

Článek 24**Depozitář**

Generální tajemník Organizace spojených národů vykonává funkci depozitáře této úmluvy.

Článek 25**Ratifikace, přijetí, schválení a přistoupení**

1. Tato úmluva podléhá ratifikaci, přijetí nebo schválení signatářskými státy a regionálními organizacemi hospodářské integrace.

2. Tato úmluva bude otevřena k přistoupení států a organizací uvedených v článku 23.

3. Kterákoli organizace uvedená v článku 23, která se stane smluvní stranou této úmluvy, aniž by kterýkoli z jejích členských států byl smluvní stranou, bude vázána všemi závazky této úmluvy. V případě takových organizací, jejichž jeden nebo více členských států je smluvní stranou této úmluvy, rozhodnou organizace a její členské státy o své odpovědnosti za plnění závazků vyplývajících z této úmluvy. V těchto případech nejsou organizace a členské státy oprávněny vykonávat práva vyplývající z této úmluvy současně.

4. Ve svých listinách o ratifikaci, přijetí, schválení a o přístupu vyhlásí regionální organizace hospodářské integrace uvedené v článku 23 rozsah své působnosti ve vztahu k otázkám upraveným touto úmluvou. Tyto organizace také informují depozitáře o každé podstatné změně rozsahu své působnosti.

Článek 26**Vstup v platnost**

1. Tato úmluva vstupuje v platnost devadesátým dnem po dni uložení šestnácté listiny o ratifikaci, přijetí, schválení nebo o přístupu.

2. Pro účely odstavce 1 tohoto článku se listiny uložené regionálními organizacemi hospodářské integrace nepokládají za dodatečné k těm, jež byly uloženy členskými státy této organizace.

3. Pro všechny státy nebo organizace uvedené v článku 23, které ratifikují, přijmou, schválí tuto úmluvu nebo k ní přistoupí po uložení šestnácté listiny o ratifikaci, přijetí, schválení nebo o přístupu, vstoupí úmluva v platnost devadesátým dnem po dni uložení listiny o ratifikaci, přijetí, schválení nebo o přístupu.

Článek 27**Odstoupení**

Kdykoli po uplynutí třech let ode dne vstupu v platnost této úmluvy může smluvní strana odstoupit od této úmluvy na základě písemného oznámení depozitáři. Každé takové odstoupení vstoupí v platnost devadesátým dnem ode dne jeho přijetí depozitářem.

Článek 28**Platná znění**

Prvopis této úmluvy, jehož znění v anglickém, francouzském a ruském jazyce má stejnou platnost, bude uložen u Generálního tajemníka Organizace spojených národů.

NA DŮKAZ ČEHOŽ níže podepsaní, řádně zplnomocnění zástupci, podepsali tuto úmluvu.

V Helsinkách dne 17. března 1992.

Příloha I

DEFINICE POJMU „NEJLEPŠÍ DOSTUPNÁ TECHNOLOGIE“

1. Termín „nejlepší dostupná technologie“ označuje poslední stadium ve vývoji postupů, zařízení nebo provozních metod, které označují praktickou vhodnost daného opatření pro omezování vypouštění, emisí a odpadů. Při určování, zda řada spolu souvisejících postupů, zařízení a metod představuje nejlepší dostupnou technologii, obecně nebo v jednotlivých případech, je třeba věnovat pozornost zejména:
    - a) srovnatelným postupům, zařízením nebo provozním metodám, které byly v poslední době úspěšně vyzkoušeny;
    - b) technickému pokroku a změnám ve vědeckých znalostech a vědeckém poznání;
    - c) hospodářské proveditelnosti takové technologie;
    - d) časovým lhůtám pro zavedení technologie v nových i ve stávajících zařízeních;
    - e) povaze a objemu daného vypouštění a odpadních vod;
    - f) nízkoodpadové nebo bezodpadové technologii.
  2. Z uvedeného vyplývá, že „nejlepší dostupná technologie“ pro určitý postup se bude měnit v průběhu času vzhledem k technickému pokroku, hospodářským a sociálním faktorům, jakož i vzhledem ke změnám ve vědeckých znalostech a vědeckém poznání.
-

Příloha II

OBECNÉ SMĚRY PRO ROZVOJ NEJLEPŠÍ ENVIRONMENTÁLNÍ PRAXE

1. V jednotlivých případech při volbě nevhodnější kombinace opatření, která mohou představovat nejlepší environmentální praxi, je třeba vzít v úvahu následující odstupňovaný seznam opatření:
    - a) poskytování informací veřejnosti a uživatelům a jejich vzdělávání pokud jde o důsledky výběru určitých činností a výrobků, jejich používání a konečné zneškodňování pro životní prostředí;
    - b) vývoj a používání kodexu správné environmentální praxe, která zahrnuje všechna hlediska životnosti výrobku;
    - c) označení informující uživatele o ohrožení životního prostředí spojené s výrobkem, jeho používáním a konečným zneškodněním;
    - d) systémy shromažďování a zneškodňování, které jsou dostupné veřejnosti;
    - e) recyklace, regenerace a opětné používání;
    - f) používání hospodářských nástrojů na činnosti, výrobky nebo skupiny výrobků;
    - g) systém povolení, který zahrnuje řadu omezení nebo zákazů.
  2. Při určování, která kombinace opatření představuje nejlepší environmentální praxi obecně nebo v jednotlivých případech, by se mělo vzít v úvahu zejména:
    - a) ohrožení životního prostředí:
      - i) výrobkem;
      - ii) výrobou výrobku;
      - iii) používáním výrobku;
      - iv) konečným zneškodňováním výrobku.
    - b) nahrazení méně znečišťujícími postupy nebo látkami;
    - c) rozsah používání;
    - d) možné výhody nebo nevýhody používání náhradních materiálů nebo činností;
    - e) vývoj a změny ve vědeckých znalostech a vědeckém poznání;
    - f) časové lhůty pro provádění;
    - g) sociální a hospodářské důsledky.
  3. Z uvedeného vyplývá, že nejlepší environmentální praxe se pro určitý zdroj mění v průběhu času s ohledem na technický vývoj, hospodářské a sociální faktory, jakož i s ohledem na změny ve vědeckých znalostech a poznání.
-

Příloha III

OBECNÉ POKYNY PRO VYPRACOVÁNÍ JAKOSTNÍCH CÍLŮ A KRITÉRIÍ JAKOSTI VODY

Jakostní cíle a kritéria jakosti vody:

- a) berou v úvahu cíl zachování současné jakosti vody a případně její zlepšení;
  - b) zaměřují se na snížení průměrných zatížení znečišťováním (zejména nebezpečnými látkami) na určitý stupeň v rámci určité časové lhůty;
  - c) berou v úvahu zvláštní požadavky na jakost vody (u neupravené vody pro účely úpravy na pitnou vodu, u závlah atd.);
  - d) berou v úvahu zvláštní požadavky na citlivé a zvláště chráněné vody a jejich prostředí, např. jezera a podzemní vodní zdroje;
  - e) jsou založeny na používání ekologických klasifikačních metod a chemických ukazatelů pro střednědobé a dlouhodobé prověřování, jak je jakost vody udržována a zlepšována;
  - f) berou v úvahu stupeň, kterého budou jakostní cíle dosahovat, a dodatečná ochranná opatření založená na emisních limitech, které by mohly být v jednotlivých případech požadovány.
-

Příloha IV

ROZHODČÍ ŘÍZENÍ

1. V případě sporu postoupeného rozhodčímu řízení podle čl. 22 odst. 2 této úmluvy sdělí smluvní strana nebo strany sekretariátu předmět rozhodčího řízení a uvedou zejména články této úmluvy, jejichž výklad nebo uplatňování jsou předmětem sporu. Sekretariát předá získané informace všem smluvním stranám této úmluvy.
2. Rozhodčí soud se skládá ze tří členů. Jak navrhuje strana či strany, tak ostatní strana nebo strany, jichž se spor týká, jmenují rozhodce a dva takto jmenovaní rozhodci určí na základě vzájemné dohody rozhodce třetího, ani jedné ze stran sporu, nesmí mít obvyklé místo pobytu na území jedné z těchto stran, nesmí být jimi zaměstnán, ani nesmí být v žádném jiném poměru k věci.
3. Jestliže není předseda rozhodčího soudu určen do dvou měsíců po jmenování druhého rozhodce, určí na žádost kterékoli strany sporu předsedu rozhodčího soudu v průběhu dalších dvou měsíců výkonný tajemník Evropské hospodářské komise.
4. Jestliže některá ze stran sporu nejmenuje rozhodce do dvou měsíců po obdržení žádosti, může o tom druhá strana uvědomit výkonného tajemníka Evropské hospodářské komise, který určí předsedu rozhodčího soudu v průběhu dalších dvou měsíců. Po svém určení požádá předseda rozhodčího soudu stranu, která ještě rozhodce neurčila, aby tak učinila do dvou měsíců. Nevyhoví-li strana této žádosti do uvedené lhůty, oznámí to předseda výkonnému tajemníku Evropské hospodářské komise, který provede toto určení během následujících dvou měsíců.
5. Rozhodčí soud rozhoduje v souladu s mezinárodním právem a touto úmluvou.
6. Rozhodčí soud ustavený podle této přílohy přijme svůj jednací řád.
7. Rozhodčí soud rozhoduje v procesních otázkách i ve věci samé většinou hlasů svých členů.
8. Rozhodčí soud může přijímat veškerá vhodná opatření ke zjištění skutečností.
9. Strany sporu usnadňují práci rozhodčího soudu a s využitím všech dostupných prostředků zejména:
  - a) poskytují rozhodčímu soudu veškeré příslušné dokumenty, vybavení a informace;
  - b) umožňují, pokud je to nezbytné, předvolání svědků nebo znalců a získání jejich výpovědi.
10. Smluvní strany a rozhodci chrání důvěrnost jakéhokoli informace, kterou jako důvěrnou získaly v průběhu řízení před rozhodčím soudem.
11. Rozhodčí soud může na žádost některé ze stran doporučit prozatímní ochranná opatření.
12. Nedostaví-li se některá ze stran sporu k rozhodčímu soudu nebo nevyjádří-li se k věci, může druhá strana požádat soud, aby v řízení pokračoval a vynesl konečné rozhodnutí. Nepřítomnost jedné ze stran nebo opomenutí strany vyjádřit se k věci není překážkou řízení.
13. Rozhodčí soud může jednat a rozhodnout o protinárocích, které bezprostředně souvisejí s předmětem sporu.
14. Pokud rozhodčí soud nerozhodne z důvodů daných konkrétními okolnostmi věci jinak, ponese náklady soudu, včetně odměn rozhodců, strany sporu rovným dílem. Soud vede záznamy o všech svých nákladech a předloží o nich stranám sporu závěrečné vyúčtování.
15. Pokud má některá ze smluvních stran této úmluvy na předmětu sporu právní zájem a pokud může být rozhodnutím této věci dotčena, může se souhlasem soudu do řízení vstoupit.

16. Rozhodčí soud vydá svůj rozhodčí nález do pěti měsíců ode dne svého ustavení, nepovažuje-li za nezbytné prodloužit tuto lhůtu o dobu nepřesahující pět měsíců.
  17. Nález rozhodčího soudu musí být odůvodněn. Je konečný a závazný pro všechny strany sporu. Rozhodčí soud předá nález stranám sporu a sekretariátu. Sekretariát postoupí získané informace všem smluvním stranám této úmluvy.
  18. Spory, které mohou vzniknout mezi stranami ohledně výkladu nebo výkonu tohoto nálezu, může předložit kterákoli ze stran rozhodčímu soudu, který tento nález vynesl, nebo, v případě, že tomuto soudu nelze tuto věc předložit, jinému soudu ustavenému k tomuto účelu stejným způsobem jako soud původní.
-

PŘÍLOHA II

Prohlášení Společenství podle čl. 25 odst. 4 Úmluvy o ochraně a využívání vodních toků přesahujících hranice států a mezinárodních jezer

S ohledem na čl. 25 odst. 4 Úmluvy o ochraně a využívání vodních toků přesahujících hranice států a mezinárodních jezer týkající se rozsahu působnosti organizací označených v uvedeném odstavci:

V souladu se Smlouvou o založení Evropského společenství a s ohledem na předpisy Společenství v oblasti zahrnuté v Úmluvě o ochraně a využívání vodních toků přesahujících hranice států a mezinárodních jezer, a zejména na právní nástroje uvedené níže, má Společenství mezinárodní působnost. Členské státy Evropského společenství mají také mezinárodní působnost, která se týká záležitostí zahrnutých v uvedené úmluvě.

Výše zmíněnými právními nástroji jsou:

- směrnice Rady 75/440/EHS ze dne 16. června 1975 o požadované jakosti povrchových vod určených v členských státech k odběru pitné vody ⁽¹⁾,
- směrnice Rady 76/160/EHS ze dne 8. prosince 1975 o jakosti vod ke koupání ⁽²⁾,
- směrnice Rady 74/464/EHS ze dne 4. května 1976 o znečišťování některými nebezpečnými látkami vypouštěnými do vodního prostředí Společenství ⁽³⁾,
- směrnice Rady 78/176/EHS ze dne 20. února 1978 o odpadech z průmyslu oxidu titaničitého ⁽⁴⁾,
- směrnice Rady 78/659/EHS ze dne 18. července 1978 o jakosti sladkých vod vyžadujících ochranu nebo zlepšení pro podporu života ryb ⁽⁵⁾,
- směrnice Rady 79/869/EHS ze dne 9. října 1979 o metodách stanovení a četnosti odběrů vzorků a rozborů povrchových vod určených v členských státech k odběru pitné vody ⁽⁶⁾,
- směrnice Rady 80/68/EHS ze dne 17. prosince 1979 o ochraně podzemních vod před znečištěváním některými nebezpečnými látkami ⁽⁷⁾,
- směrnice Rady 80/778/EHS ze dne 15. července 1980 o jakosti vody určené k lidské spotřebě ⁽⁸⁾,
- směrnice Rady 82/176/EHS ze dne 22. března 1982 o mezních hodnotách a jakostních cílech pro vypouštění rtuti z průmyslu elektrolýzy alkalických chloridů ⁽⁹⁾,
- směrnice Rady 82/883/EHS ze dne 3. prosince 1982 o postupech monitorování životního prostředí ovlivněného vypouštěním odpadů z průmyslu oxidu titaničitého a dozoru nad ním ⁽¹⁰⁾,
- směrnice Rady 83/513/EHS ze dne 26. září 1983 o mezních hodnotách a jakostních cílech pro vypouštění kadmia ⁽¹¹⁾,
- směrnice Rady 84/156/EHS ze dne 8. března 1984 o mezních hodnotách a jakostních cílech pro vypouštění rtuti z jiných průmyslových oborů, než je elektrolýza alkalických chloridů ⁽¹²⁾,
- směrnice Rady 84/491/EHS ze dne 9. října 1984 o mezních hodnotách a jakostních cílech pro vypouštění hexachlorcyklohexanu ⁽¹³⁾,
- směrnice Rady 86/280/EHS ze dne 12. června 1986 o mezních hodnotách a jakostních cílech pro vypouštění určitých nebezpečných látek uvedených v seznamu I přílohy směrnice 76/464/EHS ⁽¹⁴⁾,

⁽¹⁾ Úř. věst. L 194, 25.7.1975, s. 34.

⁽²⁾ Úř. věst. L 31, 5.2.1976, s. 1.

⁽³⁾ Úř. věst. L 129, 18.5.1976, s. 23.

⁽⁴⁾ Úř. věst. L 54, 25.2.1978, s. 19.

⁽⁵⁾ Úř. věst. L 222, 14.8.1978, s. 1.

⁽⁶⁾ Úř. věst. L 271, 29.10.1979, s. 44.

⁽⁷⁾ Úř. věst. L 20, 26.1.1980, s. 43.

⁽⁸⁾ Úř. věst. L 229, 30.8.1980, s. 11.

⁽⁹⁾ Úř. věst. L 81, 27.3.1982, s. 29.

⁽¹⁰⁾ Úř. věst. č. L 378, 31.12.1982, s. 1.

⁽¹¹⁾ Úř. věst. L 291, 24.10.1983, s. 1.

⁽¹²⁾ Úř. věst. L 74, 17.3.1984, s. 49.

⁽¹³⁾ Úř. věst. L 274, 17.10.1984, s. 11.

⁽¹⁴⁾ Úř. věst. L 181, 4.7.1986, s. 16.

- směrnice Rady 88/347/EHS ze dne 16. června 1988 pozměňující přílohu II směrnice 86/280/EHS o mezních hodnotách a jakostních cílech pro vypouštění určitých nebezpečných látek uvedených v seznamu I přílohy směrnice 76/464/EHS ⁽¹⁾,
- směrnice Rady 90/415/EHS ze dne 27. července 1990 pozměňující přílohu II směrnice 86/280/EHS o mezních hodnotách a jakostních cílech pro vypouštění určitých nebezpečných látek uvedených v seznamu I přílohy směrnice 76/464/EHS ⁽²⁾,
- směrnice Rady 91/271/EHS ze dne 21. května 1991 o čištění městských odpadních vod ⁽³⁾,
- směrnice Rady 91/676/EHS ze dne 12. prosince 1991 o ochraně vod před znečištěním dusičnany ze zemědělských zdrojů ⁽⁴⁾.

Sledování politiky Společenství v oblasti životního prostředí znamená, že tento seznam může být pozměněn z důvodu změny nebo zrušení stávajících textů nebo přijetí nových.

⁽¹⁾ Úř. věst. L 158, 25.6.1988, s. 35.

⁽²⁾ Úř. věst. L 219, 14.8.1990, s. 49.

⁽³⁾ Úř. věst. L 135, 30.5.1991, s. 40.

⁽⁴⁾ Úř. věst. L 375, 31.12.1991, s. 1.